

Suomalaiset ja juutit Euroopan onnellisimpia

Mitä? Suomalaiset eivät päässeekään palkintopallille masentuneisuudessa tai itsetuhon määrässä?

Sen sijaan olemme Euroopan toiseksi onnellisin kansa.

Täällä pimeässä Pohjolassa, jossa masennus on kansantauti!

Tampereen yliopiston psykologian laitoksen johtaja **Markku Ojanen** voi vain ihmetellä. Mistä johtuu, että masentuneiksi ja melankolisiksi mainitut suomalaiset keräävät aina onnellisuustutkimuksissa huippupisteet? Myös tuore tutkimustulos vahvistaa asian. Euroopan elin- ja työolojen kehittämissäätiön tekemästä elämänlaatuselvityksestä käy ilmi, että suomalaiset ovat Euroopan toiseksi onnellisin kansa. Heitä onnellisimpia ovat vain tanskalaiset.

– Ihmettelin, kun näin tulokset. Myös Ruotsi on jäänyt jälkeemme, professori kommentoi. Hän on tutkinut onnellisuutta paljon, ja häneltä on ilmestymässä aiheesta uusi kirja.

Elämänlaatuselvityksen mukaan Euroopan onnellisimmat ihmiset asuvat Pohjoismaissa, Itävallassa, Irlannissa ja Benelux-maissa. Onnettomimpia ovat sen sijaan Bulgarian ja Baltian maiden asukkaat. Tulokset perustuvat ihmisten omaan arviointiin siitä, kuinka tyytyväisiä he ovat elämäänsä. Onnellisuutta määriteltäessä tärkeimpiä mittareita eivät tunnukaan olevan kansalliset luonteenpiirteet vaan yhteiskun-

nalliset olot.

– Se on totta, Ojanen vahvistaa. – Tämän kaltaisissa tutkimuksissa tulee aina esiin joukko maita, jotka ovat vauraita, tasa-arvoisia, demokraattisia ja ehkä yllättäen myös yksilökeskeisiä.

Ojanen arvelee, että yksilökeskeisyys voi poikia hyviä asioita, kunhan se on riittävän solidaarista.

Onnellisuusasteikon keskikastiin kuuluvat Euroopan unionin isot jäsenmaat, Saksa ja Ranska. Mikä sitten niissä ihmisiä ahdistaa – ovathan nekin demokraattisia maita? Tutkijat arvelevat, että talouden pysähtyneisyys ja korkea työttömyys lisäävät ihmisten toivottomuutta hyvinvointivaltioiksi miellettyissä Keski-Euroopan maissa. Ojanen ei keksi saksalaisten pessimismille yhtä selitystä.

– Saksalla on takanaan vaikea historia. Saksojen yhdistyminenkin on siellä vielä tuoreena muistissa.

Itäeurooppalaisten alhaiset onnellisuuslukemat ovat sen sijaan helposti selitettävissä. Entisissä kommunistisissa maissa on huonompi elintaso, suurempi työttömyys

ja räikeämmät tuloerot kuin läntisissä hyvinvointivaltioissa. Lisäksi kansalaisten epäluottamus poliittisiin instituutioihin näyttää vähentävän hyvinvointia, tutkimuksesta ilmenee.

Hanki perhe ja tule onnelliseksi

Mitä onni sitten on? Eikö onnea mielletä eri tavalla eri kulttuureissa? Markku Ojanen ei yhdy tähän käsitykseen.

– Onnellisuus on vanha idea, joka ymmärretään ja tiedostetaan kaikissa kulttuureissa yllättävän samalla tavalla.

Euroopan elin- ja työolojen kehittämissäätiön tutkimuksesta voidaan havaita kaksi keskeistä elämänlaatuun vaikuttavaa tekijää: elintaso ja sosiaaliset suhteet. Yllättävää tutkimuksen mukaan on, että Itä-Euroopan maissa tulot vaikuttavat paljon siihen, millaiseksi ihmiset kokevat elämänsä. Synnä saattaa olla, että noissa maissa myös kuulu rikkaiden ja köyhien välillä on suuri.

Sen sijaan suomalaiset eivät pidä itseään erityisen hyvätuloina vaikka onnellisia ovatkin. Ojasen mukaan tulot ja onni eivät liity juurikaan toisiinsa, paitsi aivan alem-

missä tuloluokissa.

– Esimerkiksi työttömät ja yksinhuoltajat, joilla on todella pienet tulot, ovat onnellisuudessa keskitason alapuolella. Mutta sen jälkeen tuloerojen merkitys pienenee.

Työ näyttää liittyvän tiiviisti onneen. Tutkimuksesta käy ilmi, että kaikissa Euroopan maissa työttömät olivat tyytymättömämpiä kuin työssä käyvät. Työttömyys vähentää paitsi tuloja myös arvostusta.

Onnellisimpia ovat tutkimuksen mukaan perheelliset, joten sinkkotalouksien elämän mielekkyyden voi kyseenalaistaa. Sama tulos näkyy kaikissa EU-maissa. Uusissa jäsenmaissa 85 prosentilla vastanneista on tiiviit suhteet vanhempiin tai lapsiin ja vanhoissa jäsenmaissa noin 72 prosentilla.

Ojasen mukaan vastaavia päätelmiä on tehty myös muissa onnellisuustutkimuksissa.

– Suomalaisissa tutkimuksissa lapsiperheet ovat olleet aina keskitasoa onnellisempia. Ja yleensä yksinäisetkin toivovat löytävänsä läheisen ihmisen, professori sanoo.

Jos perheen merkitys on näin suuri, miksi juuri Suomessa asuvat onnellisimmat eurooppalaiset? Emmehän me ole perhekeskeisiä kuten eteläeurooppalaiset. Ojasen mielestä meitä on vaikea verrata yhteisöllisiin kulttuureihin, joissa perheeseen kuuluu koko suku.

– Kyllä meillekin omat lapset ja puoliso merkitsevät paljon, mutta lähisuvun merkitys on vähentynyt. Ihmisillä on halu rakentaa ihmissuhteita, vaikka se on joskus tuskallista, kun ihmissuhteisiin mennään kovilla odotuksilla ja jopa vaatimuksilla.

Huomenna on paremmin

Puheeksi tulevat tulevaisuuden odotukset, ja myös ne hämmästyttävät. Tutkimukseen osallistuneista 28:sta 25:ssä maassa suurin osa ihmisistä suhtautuu tulevaisuuteen optimistisesti. Sen sijaan 16 maassa kaksi kolmasosaa ihmisistä sanoi suhtautuvansa tulevaisuuteen optimistisesti.

– Ihmisten optimistisuus on uskomatonta. Vasta eläkeiässä asenne muuttuu tasai-

Aristoteles on sanonut, että hyveitä noudattamalla ihminen tulee onnelliseksi. Erittäin moni onnellisuustutkija on samaa mieltä.

semäksi, Ojanen kertoo.

Ilmeisesti meihin on sisäänrakennettu ajatus, että huomina on parempi kuin eilinen.

– Toiveikkaus on perimmäinen ominaisuus, jonka avulla ihminen selviää. Jos se murtuu, on olemassa masennuksen ja itsemurhan vaara, Ojanen arvelee.

Tutkimuksen mukaan vain Bulgariassa, Ranskassa ja Slovakiassa pessimistien määrä vie voiton optimisteista. Vähiten toiveikkaita ovat ihmiset, joilla on parhaillaan vaikeaa. Heitä ovat yksinhuoltajat, työttömät ja pitkäaikaissairaat. Käsitteet tulevaisuudesta heijastavat myös nykyisiä elinoloja. ■

Terhi Hakala
Kuvat Aiju Salminen

Elinolojen tutkimusta

Euroopan elin- ja työolojen kehittämissäätiö on Euroopan unionin elin, joka antaa tietoa ja asiantuntijapalveluita sosiaalipolitiikan päättäjille. Säätiö on keskittynyt työolojen, asumisen ja työmarkkinasuhteiden tutkimukseen.

Säätiö on toteuttanut eurooppalaisten elämänlaatu- ja työmarkkinasuhteiden tutkimuksen, jossa on haastateltu 26 000 ihmistä 28 Euroopan maassa. Mukana ovat myös EU:n hakijamaat Bulgaria, Turkki ja Slovakia.

www.eurofound.eu.int

